

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Podstawy psycholingwistyki Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

<p>Kierunek studiów Filologia polska</p> <p>Specjalność Specjalność logopedyczna</p> <p>Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej</p> <p>Poziom studiów studia drugiego stopnia</p> <p>Forma studiów studia stacjonarne</p> <p>Profil studiów profil ogólnoakademicki</p>	<p>Cykl dydaktyczny 2023/24</p> <p>Kod zajęć 03FPLLOGS.22S.12573.23</p> <p>Języki wykładowe polski</p> <p>Obligatoryjność Obowiązkowy specjalnościowy</p> <p>Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe</p>	
<p>Koordynator zajęć</p>	Sylwia Karolak, Agnieszka Kula, Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska	
<p>Prowadzący zajęcia</p>	Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska	
<p>Okres Semestr 2</p>	<p>Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia</p> <ul style="list-style-type: none">• Ćwiczenia: 15, Zaliczenie z oceną	<p>Liczba punktów ECTS 1</p>

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przekazanie podstawowej wiedzy z zakresu metodologii ogólnej językoznawstwa
C2	zapoznanie studentów z podstawową terminologią oraz problematyką z zakresu psycholingwistyki
C3	zwrócenie studentom uwagi na procesy przyswajania i percepcji mowy oraz ich związek z innymi mechanizmami poznawczymi człowieka
C4	zapoznanie studentów z podstawowymi pojęciami związanymi ze zjawiskami dwujęzyczności i wielojęzyczności
C5	zaznajomienie studentów z kognitywnymi modelami znaczenia leksykalnego i kategoryzacji
C6	omówienie kulturowych uwarunkowań znaczeń i pojęć w języku

Wymagania wstępne

podstawowa wiedza z zakresu nauki o współczesnym języku polskim oraz mózgowej organizacji mowy

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	posiada podstawową wiedzę z zakresu metodologii nauk, zwłaszcza językoznawczych	FPL_K2_W01, FPL_K2_W02, FPL_K2_W06, FPL_K2_W09	Test, Projekt
W2	posługuje się odpowiednią terminologią dotyczącą zakresu problematyki omawianej na zajęciach (językoznawstwo, psycholingwistyka, elementy psychologii rozwojowej)	FPL_K2_W02, FPL_K2_W06	Test, Projekt
W3	wskazuje i omawia biologiczne podstawy zachowań językowych człowieka	FPL_K2_W04, FPL_K2_W05	Test
W4	omawia najważniejsze modele przyswajania i percepcji mowy	FPL_K2_W04, FPL_K2_W05	Test
W5	wskazuje i charakteryzuje istotne różnice w kategoryzowaniu świata oraz wyjaśnia relatywizm pojęć w kontekście semantyki kulturowej	FPL_K2_W04, FPL_K2_W06	Test, Projekt
W6	wyjaśnia podstawowe pojęcia związane ze zjawiskami dwujęzyczności i wielojęzyczności	FPL_K2_W06, FPL_K2_W10	Test, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	analizuje znaczenie określonych pojęć funkcjonujących w języku w kontekście Gramatyki Uniwersalnej oraz w odniesieniu do kognitywnych modeli przetwarzania językowego	FPL_K2_U03, FPL_K2_U04, FPL_K2_U05, FPL_K2_U10	Test, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Wprowadzenie do psycholingwistyki. Mentalne aspekty zdolności językowej człowieka	W1, W2	Ćwiczenia
2.	Biologiczne podstawy zachowań językowych. Język a mózg, funkcjonalna neuroanatomia i patologia	W2, W3	Ćwiczenia
3.	Teorie przyswajania języka przez dzieci	W1, W2, W3, U1	Ćwiczenia
4.	Modele percepcji mowy: rozwój teorii (przetwarzanie wstępujące, interakcyjne, dwustrumieniowe)	W2, W3, W4	Ćwiczenia
5.	Język w perspektywie bilingwizmu i glottodydaktyki	W2, W3, W6	Ćwiczenia
6.	Konceptualne podłoże zjawisk językowych. Przetwarzanie mentalne a przetwarzanie językowe	W1, W2, U1	Ćwiczenia
7.	Semantyka pojęciowa: kognitywny model znaczenia leksykalnego	W1, W2, U1	Ćwiczenia
8.	Kulturowe uwarunkowanie pojęć. Różnice w kategoryzacjach świata, uniwersalizm i relatywizm pojęciowy	W2, W5	Ćwiczenia
9.	Nazwy własne w ujęciu psycholingwistycznym	W1, W2, W5, U1	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Metoda projektu, Demonstracje dźwiękowe i/lub video, Quizy interaktywne

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<p>Warunkami zaliczenia zajęć są: przygotowanie projektu oraz zdanie testu.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0) - bardzo dobra znajomość zagadnień z zakresu poruszanej tematyki oraz literatury przedmiotu, wysoka umiejętność przeprowadzenia analizy wybranego problemu językoznawczego w ramach pracy projektowej;</p> <p>dobry plus (+db; 4,5) - jak wyżej, z niewielkimi niedociągnięciami;</p> <p>dobry (db; 4,0) - dobra znajomość literatury przedmiotu, dobra orientacja w treściach przedmiotu, analiza problemu językoznawczego świadcząca o zaangażowaniu studenta;</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5) - zadowalająca znajomość literatury przedmiotu, analiza zawierająca wiele niedociągnięć;</p> <p>dostateczny (dst; 3,0) - braki zarówno w podstawowej wiedzy z zakresu omawianego podczas zajęć, jak i słaba umiejętność przeprowadzenia analizy</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0) - brak znajomości omawianych zagadnień, bardzo zła jakość przeprowadzonej analizy wynikająca np. ze złego doboru literatury i znaczących błędów merytorycznych.</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. J. Aitchison, Ssak, który mówi. Wstęp do psycholingwistyki, Warszawa 1991.
2. J. Aitchison, Ziarna mowy: początki i rozwój języka, Warszawa 2002.
3. Akwizycja języka w świetle językoznawstwa kognitywnego, red. E. Dąbrowska, W. Kubiński, Kraków 2003. K. Galewska, Tłumaczenie chińskich nazw własnych w ujęciu kognitywnym, „Onomastica” LXIII, 2019, s. 263-278.
4. P. E. Gębał, Dydaktyka języków obcych. Wprowadzenie, Warszawa 2019.
5. C. Goddard, A. Wierzbicka, Język, kultura, znaczenie: semantyka międzykulturowa, [w:] Kognitywne podstawy języka i językoznawstwa, red. E. Tabakowska, Kraków 2001, s. 175-202.
6. Język jako przedmiot badań psychologicznych. Psycholingwistyka ogólna i neurolingwistyka, red. I. Kurcz, H. Okuniewska, Warszawa 2011.
7. Językoznawstwo kognitywne. 3, Kognitywizm w świetle innych teorii, red. O. Sokołowska, D. Stanulewicz, Gdańsk 2006.
8. I. Kurcz, Psychologia języka i komunikacji, Warszawa 2005.
9. G. Lakoff, Kobiety, ogień i rzeczy niebezpieczne. Co kategorie mówią nam o umyśle, Kraków 2011.
10. G. Lakoff, M. Johnson, Metafory w naszym życiu, Warszawa 1988.
11. R. W. Langacker, Gramatyka kognitywna. Wprowadzenie, Kraków 2009.
12. J. Mazurkiewicz-Sokołowska, Lingwistyka mentalna w zarysie: o zdolności językowej w ujęciu integrującym, Kraków 2010.
13. Psycholingwistyka, red. J.B. Gleason, N.B. Rater, Gdańsk 2005.
14. Psychologiczne aspekty dwujęzyczności, red. I. Kurcz, Gdańsk 2007.
15. M. Rutkowski, Nazwy własne w strukturze metafory i metonimii, Olsztyn 2007.
16. J.R. Taylor, Kategoryzacja w języku. Prototypy w kategorii językoznawczej, Kraków 2001.
17. M. Tomasello, Kulturowe źródła ludzkiego poznawania, Warszawa 2002.
18. A. Wierzbicka, Język - umysł - kultura. Wybór prac, red. J. Bartmiński, Warszawa 1999.
19. A. Wierzbicka, Słowa kluczowe. Różne języki - różne kultury, red. J. Bartmiński, Warszawa 2020.
20. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianego na czytanie.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	15
Czytanie wskazanej literatury	5
Przygotowanie do zaliczenia	5
Przygotowanie projektu	5
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 30
Liczba punktów ECTS	ECTS 1

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K2_U03	Absolwent/ka potrafi wyszukiwać właściwie dobrane źródła i informacje, także z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych, dokonywać ich oceny, krytycznej analizy, syntezy i twórczej interpretacji;
FPL_K2_U04	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać różne rodzaje tekstów, ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, przeprowadzać ich analizę i interpretację z wykorzystaniem odpowiednich narzędzi, zwłaszcza językoznawczych i literaturoznawczych;
FPL_K2_U05	Absolwent/ka potrafi wprowadzać pozyskane z różnorodnych źródeł dane do własnych prac, krytycznie i twórczo przetwarzać je z poszanowaniem zasad własności intelektualnej oraz etyki zawodowej;
FPL_K2_U10	Absolwent/ka potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności ogólne, dziedzinowe i specjalnościowe, planować i realizować własne uczenie się przez całe życie, jak również ukierunkowywać innych w tym zakresie.
FPL_K2_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób teoretyczne uwarunkowania literaturoznawstwa i językoznawstwa, procedury poznawcze i metodologie właściwe dla tych dyscyplin, wykorzystywaną na ich obszarze terminologię, jak również właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych zaawansowane metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich;
FPL_K2_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób główne tendencje rozwojowe literaturoznawstwa i językoznawstwa, a także usytuowanie, miejsce i znaczenie polonistyki w obszarze badań humanistycznych;
FPL_K2_W04	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób współczesną literaturę oraz zjawiska współczesnego życia literackiego i kulturalnego, a także metody i teorie pozwalające wyjaśniać zależności między nimi oraz sytuować je w kontekście fundamentalnych dylematów współczesnej cywilizacji i kultury;
FPL_K2_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób fakty i zjawiska z zakresu historii języka polskiego od początków do współczesności, a także miejsca polszczyzny wśród innych języków indoeuropejskich, zwłaszcza słowiańskich;
FPL_K2_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony sposób współczesny język polski wraz z jego uwarunkowaniami analizowanymi z wykorzystaniem podbudowanej teoretycznie wiedzy językoznawczej, a także jego tendencje rozwojowe, etykę i estetykę słowa oraz wieloczynnikowe relacje między językami we współczesnym świecie;
FPL_K2_W09	Absolwent/ka zna i rozumie w szerokim zakresie główne uwarunkowania wiedzy o kulturze, jej systemach i społecznych obiegach, regułach komunikacji społecznej, także w odniesieniu do społeczno-kulturowej roli odgrywanej współcześnie przez nowe media komunikacyjne;
FPL_K2_W10	Absolwent/ka zna i rozumie w pogłębiony, uporządkowany i pobudowany teoretycznie sposób wybrane zagadnienia szczegółowe z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa, ich subdyscyplin lub innych pokrewnych dyscyplin humanistycznych, niezbędne do samodzielnej realizacji złożonego zadania badawczego;